

Benediktinerne

Benedikt af Nursia levede i 500-tallet som eremit inden han stiftede munkeordenen. Den første munk i Danmark, der forsøgt at gøre landet kristent, Ansgar, var også benediktiner-munk.

Først i 1100-tallet havde ordenen en styrke der virkelig slog den fast i Europa.

Nøgleordet for denne og andre klosterordenener var **Ora et labora** – bed og arbejde.

I 1170'erne er kirken Sankt Nikolaj beskrevet første gang. Kirken fungerede både som sognekirke og som klosterkirke for nonnerne fra det nærliggende nonnekloster. Nonnerne var benediktinere, og de var muligvis flyttet til Ribe fra et kloster i Seem med både nonner og munke. Klostret i Ribe kaldtes både *Vor Frue* og *Sankt Nikolaj*.

I 1480 fortælleres, at der var tre nonner i klostret. De lå i strid med Johanniterne, som forsøgte at overtage klostret og kirken. Johanniterne fik skaffet et pavebrev, hvor der stod, at nonnerne skulle flyttes til andre klostre, fordi de ikke levede op til de regler, der gjaldt for et kloster. Johanniterne skulle overtage kloster og kirkebygninger. Striden gav efter en årrække Johanniterne klostret med kongens hjælp, men i 1502 måtte Johanniterne alligevel afstå det hele og give de nu fire nonner erstatning for de tre år, Johanniterne havde rådet over klostret.

Ordenens indtægt bestod af tiende, men i slutningen af 1200-tallet bestod det kun af korn og afgifter af kålhaver, og det gav ikke mange penge til klostret.

Nonnerne levede et meget indadvendt liv. Når en nonne først var gået eller sendt i kloster, blev hun inden for klostrets mure resten af sit liv. Kvinderne kunne hverken gå på gaden for at tigge, eller blive præster og prædike. Derfor kunne de ikke udføre de samme opgaver som munkene. Det fysiske arbejde tog munkene sig også af. Nonnerne tog sig nok af klosterhaven, husholdningen og forskellige håndarbejder som syning og broderi.

I middelalderen var manden overhovedet, og kvinderne måtte efterleve faderens, ægteemandens eller munkens krav. Piger kunne giftes fra de var 12 år gamle, og derfor har det også syntes at være en passende alder for piger at træde ind i klostret. Nonnerne kom ofte fra velstillede familier, og hvis faderen ikke kunne få en datter gift med en velhavende mand, var der risiko for, at familiens formue måtte deles. Derfor var det ofte billigere at sende hende i kloster, hvor hun ikke havde ret til at arve af familiens formue. Datteren skulle dog have en medgift med i klostret, der kunne dække udgifterne til kosten og logiet. Adelige piger blev undertiden tvunget i kloster for at undgå, at de blev bortført af fjenden og gjort gravide. Familien kunne frygte arvinger, der kunne dukke op og kræve deres del.

Enkelte nonner fik en friplads, og de havde ikke en medgift med. Men hvor de nonner, der bragte en formue, levede et udmærket liv i klostret, var de fattige plaget af sult.

Også enker kunne vælge at gå i kloster og leve resten af deres dage i kyskhed. Det krævede dog en formue og de rette forbindelser, men så var de også sikret kirkens anerkendelse, da kirken anså det for ærefuldt at leve som enke.

Generelt levede nonnerne væsentlig længere i klostrene end de kvinder, der levede i samfundet udenfor murene. Nonnerne levede i en mere beskyttet og tryk verden, hvor de havde en god bolig, fik god kost og undgik faren ved graviditet og fødsler.